

Skaļās lasīšanas sacensību čempioni no visiem Latvijas novadiem tiekas Gaismas pilī

Sestdien, 2025. gada 11. oktobrī, no plkst. 12.00 Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Ziedoņa zālē norisināsies Skaļās lasīšanas sacensību nacionālais fināls. Rīgā ieradīsies 19 reģionālie lasīšanas čempioni no visas Latvijas. 10 zēni un 9 meitenes lasīs iemīļotu grāmatu fragmentus, ko paši izvēlējušies lasītprieka sacensībām, kas norisinās jau astoto gadu.

Ko mūsdienā piekto un sesto klašu skolēni izvēlas lasīt un cik prasmīgi to dara, varēs novērtēt ikviens, pieslēdzoties pasākuma tiešraidei [LNB YouTube kanālā](#), [LNB.lv](#), [LSM.lv](#) un [“LSM Bērnestaba” Facebook](#) lapā.

Pasākumu vadīs žurnālists Ansis Bogustovs, uzstāsies populārais hiphopa mākslinieks Fiņķis.

Šī lasīšanas veicināšanas programma ir iekļauta Valsts kultūrkapitāla fonda finansēto valstiski nozīmīgu kultūras pasākumu sarakstā un īpašu nozīmi iegūst šogad, kad latviešu grāmatai svinam 500 gadus. Sacensībām ir vērienīgi rezultāti, tās ir aptvērušas visu valsti, iesaistot **7500 piekto un sesto klašu skolēnus** pašu izvēlētas, aizraujošas grāmatas lasīšanā un popularizēšanā. Sacensības ir norisinājušās **251 skolā**, tās notiek sabiedrības iesaistes kustībā “Restarts lasīšanai”. Skaļās lasīšanas sacensības LNB jau astoto gadu rīko kopā ar Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padomi, bibliotēkām un skolām visā Latvijā, aicinot bērnus iesaistīties aizraujošā piedzīvojumā.

Viena no LNB darba prioritātēm ir lasītprasmes veicināšana, kas ir izglītotas un labklājīgas sabiedrības priekšnoteikums. Lasīšanas un grāmatas nozīme cilvēka dzīvē ir vitāli svarīga arī Skaļās lasīšanas sacensību fināla žūrijai. Apliecinot savu aktīvo nostāju un atbalstu skolēnu iesaistei lasīšanas aktivizēšanā, šogad sacensības vērtēs Rīgas mērs Viesturs Kleinbergs, rakstniece un kustības “Laiks lasīt” aizsācēja Inga Grenčberga, aktieris un režisors Valdis Lūriņš, LNB karšu krājuma vadītāja Linda Akmentiņa un kultūras žurnāliste Henrieta Verhoustinska.

Nacionālo skaļās lasīšanas sacensību norisi kā valstiski nozīmīgu kultūras pasākumu atbalsta Kultūras ministrija, Valsts Kultūrkapitāla fonds, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padome. Sacensībām palīdz notikt skolotāji, bibliotekāri – reģionālo sacensību kuratori, bērnu vecāki un pašvaldību atbalsts. Visiem finālistiem iespēju tikt pie jaunām grāmatām nodrošinās SIA “Jānis Roze”, Apgāds Zvaigzne ABC un grāmatnīcu tīkls “Globuss”. Grāmatas dāvinās arī Latviešu Valodas aģentūra.

Skaļās lasīšanas sacensības ir daudzpakāpju konkurss, kas vispirms notiek klasē, tad skolā vai bibliotēkā, reģionā un lielo novadu starpfinālā, bet noslēgumā – valsts finālā Gaismas pilī. Rīgā ieradīsies 19 reģionālie lasīšanas čempioni ar saviem līdzjutējiem. Video tiešraidei varēs vērot neierobežots interesentu skaits, ieraksts būs pieejams arī pēc pasākuma.

Sacensību ideja nāk no Nīderlandes, kur sacensības notiek jau 30 gadus, katru gadu iesaistot miljonu skolēnu šajā kustībā. LNB ir saziņā arī ar Vācijas un Francijas kolēģiem, kur tiek rīkotas līdzīgas sacensības. Latvijas sacensību organizatori ar Eiropas kolēģiem apmainās ar informāciju un jaunākajiem atzinumiem lasītprieka rosināšanā. Īpaši veiksmīgi tas varēs notikt, sākot no šī gada rudens, kad Latvijas Nacionālā bibliotēka ir uzņemta 28 valstu organizācijā *EURead*. Tas ir 2000. gadā dibināts Eiropas lasīšanas veicināšanas organizāciju konsorcijs. Šī vadošā tīkla mērķis ir apmainīties ar zināšanām, pieredzi un koncepcijām, kā arī kopīgi izstrādāt jaunas lasīšanas veicināšanas stratēģijas.

Nacionālajā finālā Ziedoņa zālē sacentīsies 10 zēni un 9 meitenes. Iepriecina grāmatu izvēle Skaļās lasīšanas sacensībām, tā ir ļoti daudzveidīga. Jaunieši izvēlas gan klasikas darbus,

piemēram, Džeka Londona “Baltais ilknis” un igauņu rakstnieces Aino Pervikas “Burmemme”, kas pazīstama kaimiņvalstī jau kopš 1973. gada. Bērni izvēlas humora pilnos, visā pasaulē populāros Deivida Valjamsa darbus “Ganksteromīte” un “Smirduļa kungs”, viņi atrod netaisnības atmaskojumu Frančeskas Saimonas grāmatā “Negantais Niks tiek pie bagātības” un pārdzīvo līdz ar mazo puiku Tonīno vecvecāku nāvi Andželas Naneti grāmatā “Mans vectēvs bija ķiršu koks”, izprot un līdzī jūt dažādībai Džakomo Macariolas grāmatā “Mans brālis ķer dinozaurus” un labprāt izvēlas arī citas jaunas un skumjas grāmatas no tulkotās literatūras. Aktīvi tiek lasīti arī latviešu mūsdienu autoru darbi – Dzintara Tilaka “Zlatas ceļš”, “Labo blēņu vasara”, “Oki doki”, Ilzes Skrastiņas “Kā iet pa skolu? Normāli”, Agneses Vanagas “Plastmasas huligāni”, Aijas Lisovskas “Melnā aita” un citi. Lasītāji izvēlas gan humoristiskus, traģiskus, gan romantiskus darbus. Sacensību galvenais noteikums ir izrādīt cieņu bērna izvēlei, lai veicinātu lasītprīku un pozitīvas emocijas. Nenovērtējams ir bērnu prieks, iepazīstinot ar grāmatām, ko viņi ir izvēlējušies paši. Viņi kļūst par lasīšanas vēstnešiem, lasītprīks tūlīt nonāk klausītāju sirdīs, var vien pabrīnīties, kāds klusums valda lielajā Ziedoņa zālē, kad kāds lasa.

Skaļie lasītāji piesaka sevi fināla sacensībām ar īpaši izveidotām vizītkartēm, kur viņi dalās ar iespaidiem par grāmatām un lasīšanas nozīmi viņu dzīvē: “Grāmatas man ir kā labākie draugi. Lasīšana mani ļoti aizrauj. Es ikvienam novēlu atklāt sevī lasītprīku!”, “Grāmata man nozīmē tiltu starp pagātni un tagadni, starp cilvēkiem un kultūrām, starp realitāti un iztēli. Tā man ir kā draugs un skolotājs”, “Mums mājās ir savi lasīšanas “rituāli””. “Kad grāmatu izlasu, mani vienmēr gaida kāds lielāks vai mazāks pārsteigums, kas man patīk. Mēs ģimenē visi lasām”, “Lasot grāmatas, es ieēju brīnumu istabā, kura ir pilna ar zināšanām, emocijām un domām”, “Brīvajā laikā spēlēju basketbolu un dziedu, bet vakaros nesteidzīgi lasu grāmatas”, “Vienkārši sakot – lasīšana ir prāts + acis + iztēle”, “Lasīšana nav vienīgais mans vaļasprieks, bet svarīgs, jo tieši lasīšana bagātina vārdu krājumu un rosina fantāziju. Īpaši mīlas man ir grāmatas par dzīvniekiem”, “Nebaidies zaudēt. Lasot grāmatas, tu jau esi uzvarētājs!”, “Lasīšana nav tikai vārdi un teikumi, kas man pareizi jāizrunā. Tā ir kā portāls, kas piepildīts ar daudzām dzīvēm, kuras man ļauts izdzīvot un izjust”, “Grāmatās mani aizrauj piedzīvojumi, draudzība, reizēm arī bailes un vēl daudz kas cits. Lai to visu izjustu, es lasu grāmatas. To iesaku arī jums”, “Patīk lasīt grāmatas un daru to daudz, un bieži kopā ar ģimeni. Mīļākais žanrs – detektīvi, piedzīvojumi, fantāzija...”, “Es neesmu liels lasītājs, bet tomēr grāmatas patīk, jo īpaši tās, kurās ir daudz humora un drāmas. No tām es gūstu atziņas, interesantus vārdus un teicienus”.

Nacionālajā finālā satiksim 2024. gada Latvijas čempioni lasīšanā Grētu Gerdu Leperi no Dundagas vidusskolas, viņa godam pildījusi savus LNB Bērnu direktores pienākumus, sagatavojusi motivācijas video, atklājusi Lielos lasīšanas svētkus 29. martā LNB, kļuvusi vēstnese “Latviešu grāmatai 500” notikumiem savā skolā. Šoreiz viņa uzstāsies un iedvesmos klātesošos kopā ar deju grupu “Sensus”, kur darbojas jau daudzus gadus.

Nākošais sacensību uzvarētājs uz gadu iegūs goda titulu – LNB Bērnu direktors – un ceļojošo balvu savai skolai, ko veidojis stikla mākslinieks Ernests Vītiņš, kā arī – dāvanu kartes grāmatu iegādei. Bērnu direktors piedalās ne vien dažādos reprezentācijas pasākumos, pauž savu viedokli medijiem, bet arī iegūst pilnu grāmatu kolekciju savai skolai LNB lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” 2025./2026. gada posmam. 2. un 3. vietas ieguvējus gaida vērtīgu grāmatu dāvinājums un citi pārsteigumi.

Skaļās lasīšanas fināla sacensības notiek sabiedrības iesaistes kustībā “Restarts lasīšanai” un notikumu ciklā “Latviešu grāmatai 500”. Ciklu atbalsta Latvijas Republikas Kultūras ministrija un Valsts kultūrkapitāla fonds.

Papildu informācija:

Silvija Tretjakova
Latvijas Nacionālās bibliotēkas
Bērnu literatūras centra vadītāja
E-pasts: silvija.tretjakova@lnb.lv
Tālr.: +371 29492456
www.lasamkoks.lv